

láttni. De aztán meséld el a méltás asszonynak, meg-lásd, megdicsér!

Ahogy a keresztutcába fordultak, a sarkon em-bernagyságu lendítőkerékre bukkantak, melyet egy kendermunkás pörgetett. Surrogott a kerék s for-gatta a szőke kenderszalakat, miket bőrkötényes, hát-ráló legények nyálaztak, úgy hogy ujjaik közül utca-hosszat nyult a fonál egymáratekeredett, seszinii spárgává. Jancsi ájtatosan ámult az egészen s mód-felett csudálkozott, mikor Dani hengegett, hogy azt a spárgát el kéne hirtelen vágni, vagy jó volna elgán-csolni a gyanútlan hátrálókat, — mekkorát esnének hanyatt!

A kendermalom szélén megálltak. Állt a malom, vecsernyére mentek — szombat este volt — a sváb asszonyok, csak néhány gyerkőc mászkált a geren-dákon, az ostorfán, míg a nyugvó vörösmárvány ma-lomkőn Poldi, a tulajdonos fia, nyargalt. Ketten-hár-man hanyatt feküdtek a pléhvelbélelt famederben, melyben körbejár a fehéres kő, hogy recsenve törje izzé a keresztbefektetett, száraz kendercsömök-ke. Jobbra-balra pozdorjás, poros föld, unt körben taposó lovak nyoma, beljebb a tilolódvaron még hordják be éjszakára a selymes kendert, melynek jó-szaga elfekszik az egész környéken. Dani is, Jancsi is úgy érezték, hogy ez a kenderes ország nagyon érdekes.

A gyerekhad, többnyire jómódu gazdák fiai, ri-koltozni kezdett a sápadt Jancsi láttán. Poldi büszkén hívta birodalmába:

— Gyere be, Jancsi, itt mi vagyunk az urak! Hanem azt a kovácsot hagyd künn!

Jancsival fordult egyet a világ. Nem is értette, hogy mi történt, de érezte, hogy valami nagy-nagy sérelem esett az ő vigasztalóján. Dölyfösen, — azt se tudta, hogy kell — próbált beszélni:

— Ha Danit nem engeditek be, akkor én se me-gyek. Dani a legjobb barátom a világon!

— Mit, az a rongyos, a patkoló kovács fia? Nem szégyeled? — csufolódott Poldi.

Jancsinak könny szökött a szemébe. Megfogta a nálánál jóval nagyobb Dani kezét és magával húzta:

— Gyerünk haza, Dani, inkább engem szidjon az anyám, mint ezek téged . . .

És megindultak visszafelé. Dani is egy zacskó-ban hordta immár a sirást a nevetéssel, úgy hogy kissé rekedten, mélyből feltörő hálával kezdett be-szélni. De milyen furcsákat beszélt:

— Jancsi, én a kuyád leszek ezentul. Aki neked még egyszer azt meri mondani, hogy gyáva vagy, azt én megharapom, értetted? Te nem vagy gyáva, te nem is lehetsz az. Apád, — jaj, ha tudnád, ki vót az apád. Ha látnád, hogy ragyog az édesapám sze-me, mikor a te apádról beszél. Azt mondják, nem is lehetett a te apád, mert olyan izé, olyan ügyefogyott vagy. Pedig az vót, mert apám csak tudja, ő nem is hazudhatik, hiszen az édesapám. Láttál te már egy édesapát hazudni? Igaz-e, hogy nem! Te, Jancsi, ha megigéred, hogy nem félsz, mesélek neked egyet-mást az édesanyádról. Tudod-e, hogy édesanyád éj-szakánként hova szokott menni?

Jancsi, mintha álomban járna, úgy hallgatta.

— Hát tudd meg, a méltás asszony éjszaka re-volverrel és lámpással jár a temetőbe. Kibontatja apád kriptáját a temetőrrel és beszélget a halottal. Nem hiszed? Pedig elhiheted, ezt is apám mondta. Persze a halott csak hallgatja anyádat. Édesanyád, lám, még most is szereti apádat, hiába járnak hozzá-tok a beamterek, akik mind pápaszemesekek, csunyak, nem olyanok, mint a naccsás Ráth Józsi ur vót. De te azért ne ijedj meg, ha egyszer fölébredsz és anyád

nincs otthon. Gondolj rám, hunyd le a szemed és légy bátor, mert itt vagyok én, aki szemben lakom veled s nem engedem, hogy bántsanak, míg én élek . . .

Jancsi tágranyilt szemmel nézte a barátját. Be-alkonyult s a nyáresti homályban kigyult az arca, izgatottan szaporázta lépteit, majd szaladni kezdett. Otthagya Danit az utcán, hazarontott s a folyosó-vegi lépcsőn anyja elé toppant szinte kiáltva:

— Anyám, mondd meg, hol jársz éjszakánként? s az utolsó szónál már a hölgy nyakán csüngött.

A bárónő előbb el akarta lökni büntetésből, de mintha krizist látott volna a gyermekszemben s azért szeliden próbált válaszolni:

— Apáddal találkozom . . .

Tovább nem mondhatta. A gyerek mögül egy porköpenyes férfi tünt föl, aki mosolyogva szalutált, pedig civilben volt. A bárónő rémülten suttozta az üdvözlést:

— Tábornok ur, Isten hozta! —

Jancsi látta, hogy otffeledték. Anyja szemébe nézett kérve, kérdően; névtelen rajongás csillogott ab-ban. Ijedten hallotta ezt a szót: tábornok. És akkor megértette. Kicsapott belőle a Ráth Józsi vakmerő-sége, fölpezsdült benne az anyja vére, karját, kitárta, kirohant a hátsó udvarra, fölörditotta a cselédséget, összecsdítette az egész udvar személyzetét, tán még a szomszédokat is és a vén tölgy alatt ismerős nótá-verte föl a falu csöndjét a beálló sötétben:

Majd hoz Kossuth tisztát,

Türr Pista meg puskát.

Az ének elől néhány perc múlva a hombár utcai ajtaján át szöknie kellett a legnépszerűbb és legro-mantikussabb név viselőjének. Nem volt ő apja az orosz-lánkölyöknek, aki megszalasztotta, hanem őt küldte mindnyájunk apja, a számüzött orosz-lán.

Molter Károly.

GOND-LAVINÁBÓL.

— Részt vesz az Új Élet verspályázatán. —

*Gond-lavinából sóhajts szakadt fel
sötétből, itkon, messziről.*

*— Mélységekből siró tavasz legényei,
meglássátok — ma egyikünk kidől.*

Halljátok — ? Segélykiáltás Gond-lavinából!

A visszhangot sötét kapuk verik —

Halljátok — ? Valaki foga csikordul

S a fényben izzó csucsonk hiába hív a távol.

Meglássátok — ma egyikünk lélekharangja kondul.

Mi lesz a sorsunk?

Gond-lavina lassan völgybe ér velünk,

tördelve egyre tépi gyötrött testeinket.

Vigyázzatok — ha akkor arra ébredünk,

hogy nincsen álunk s elveszett a lelkiünk.

Ne tudjon fájni,

hogy már eltemetnek minket —

ne tudjon fájni Lázár-sorsu csókjaink nyoma.

De ami fáj, az mindörökre fájjon:

Lavina-partra tévedt kis aranyvirágot

ne lássam akkor már soha-soha!

**Csonka Magyarország — nem ország
Egész Magyarország — menyország!**